

Lifelong
Learning
Programme

With the support of the Lifelong Learning Programme of the European Union

**„Identifying Barriers in Promoting the European Standards and Guidelines
for Quality Assurance at Institutional Level“**

IBAR

Agreement number – 2010 – 4663/001 - 001

WP11

Quality and Information

National study – Slovakian version

2013

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

IBAR

Quality and Information

Slovak Comparative Analysis

Work Package 11

Výskumný tím pre spracovanie národnej správy na UKF v Nitre:

prof. PaedDr. Alena Hašková, CSc.

PhDr. Ľubor Pilárik, PhD.

doc. PaedDr. Marcela Verešová, PhD

doc. PhDr. Ružena Žilová

Mgr. Ľubica Lachká

Mgr. Diana Kanásová

Výskumný tím pre spracovanie inštitucionálnych správ:

doc. PaedDr. Marcela Verešová, PhD. – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

doc. PhDr. Ružena Žilová, PhD. - Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

prof. Ing. Milota Vetráková, PhD. - Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

PhDr. Renáta Švarcová - Žilinská univerzita v Žiline

Mgr. Michaela Pašteková, PhD. - Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

I ÚVOD/INTRODUCTION

Predkladaná správa sa zaoberá otázkou kvality slovenských vysokých škôl z pohľadu systémov zberu, analýzy a používania informácií pre efektívne riadenie vysokých škôl ako i zverejňovania informácií vysokými školami. Jej cieľom zistiť, do akej miery majú vysoké školy definované interné a externé komunikačné nástroje umožňujúce sprístupnenie informácií v rámci a mimo vysokej školy. Ďalším cieľom je identifikovať príklady dobrej praxe ako aj bariéry, ktoré evidujú slovenské vysoké školy v rámci zberu, analýzy, využívania a zverejňovania informácií.

Téme kvality a informácií sa venujú dva ESG štandardy.

ESG štandard 1.6 prezentuje normu definujúci vzťah informácií a kvality riadenia nasledovne: *„Vysoké školy by mali zabezpečiť zhromažďovanie, analýzu a používanie príslušných informácií pre efektívne riadenie svojich študijných programov a ďalších aktivít. Inštitucionálne sebapoznanie je východiskovým bodom na efektívne zabezpečovanie kvality. Je dôležité, aby vysoké školy disponovali prostriedkami na zhromažďovanie a analyzovanie informácií o svojej vlastnej činnosti. Bez tohto nebudú dobre rozumieť, čo funguje a čomu je potrebné venovať zvýšenú pozornosť, ani poznať výsledky inovatívnych postupov. Informačné systémy zamerané na zber údajov o kvalite, ktoré je potrebné zaviesť na vysokej škole, do určitej miery závisia od miestnych podmienok, v minimálnej miere by však mali pokrývať:*

- *mieru študijného postupu a úspešnosti študentov;*
- *zamestnateľnosť absolventov;*
- *spokojnosť študentov s ich programami;*
- *efektivitu učiteľov;*
- *profil študentskej populácie;*
- *dostupné učebné zdroje a ich náklady;*
- *klúčové ukazovatele výkonnosti vysokej školy.“*

ESG 1.7 stanovuje normu podľa ktorej: *„Vysoké školy by mali pravidelne zverejňovať aktuálne, nestranné a objektívne informácie, a to ako kvantitatívne tak aj kvalitatívne, o študijných programoch a akademických tituloch, ktoré ponúkajú. Pri plnení svojich verejných úloh majú vysoké školy povinnosť poskytovať informácie o programoch, ktoré ponúkajú, očakávaných študijných výsledkoch, tituloch, ktoré udeľujú, postupoch na hodnotenie vyučovania, štúdia a známokovania a vzdelávacích príležitostiach, ktoré sú k dispozícii pre študentov. Publikované informácie môžu tiež zahŕňať názory a opis profesionálnej dráhy bývalých študentov a profil súčasnej študentskej populácie. Tieto informácie by mali byť presné, nestranné, objektívne a ľahko prístupné a nemali by sa používať primárne ako marketingový nástroj. Vysoká škola by si mala overiť, či spĺňa svoje vlastné očakávania pokiaľ ide o nestrannosť a objektívnosť.“*

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Kvalitu zberu, analýzy, používania a zverejňovania informácií hodnotíme v týchto 3 oblastiach:

- 1) Národná politika v oblasti zverejňovania informácií o vysokej škole
- 2) Zber, analýza a využívanie informácií na vysokej škole vzhľadom:
  - a) študijný progres a mieru úspešnosti študentov;
  - b) zamestnanosť absolventov;
  - c) spokojnosť študentov so študijnými programami a vzdelávaním;
  - d) efektívnosť pedagógov a ich kvalita;
  - e) profil študentskej populácie;
  - f) dostupné učebné zdroje a zdroje na podporu študentov;
  - g) kľúčové ukazovatele výkonu VŠ.
- 3) Zverejňovanie informácií vysokými školami ohľadom:
  - a) ponúkaných študijných programoch;
  - b) očakávaných výsledkoch vzdelávania;
  - c) udeľovania titulov;
  - d) učebných postupoch a hodnotenia študentov;
  - e) vzdelávacích príležitostiach pre študentov;
  - g) profile populácie študentov.

II NÁRODNÁ POLITIKA/ NATIONAL POLICY CONTEXT

Národná politika v oblasti informácií na Slovensku je silne determinovaná národnou legislatívou, ktorá sa smerom na vysoké školy primárne koncentruje na ich povinnosť poskytovať informácie svojmu nadriadenému orgánu, ktorým je MŠVVaŠ. Tieto informácie sú potom analyzované samotným ministerstvom a vybrané informácie sú zverejňované širšej verejnosti. Národná legislatíva zároveň predpisuje vysokým školám, aký typ informácií sú povinné samostatne priamo zverejňovať širšej verejnosti.

Dôležitým faktorom ovplyvňujúcim národnú politiku je novela zákona o vysokých školách, ktorá nadobudla účinnosť od 1. 1. 2013 a zaviedla nové povinnosti pre vysoké školy, ktoré sa dotýkajú zberu, analýzy, využívania a zverejňovania informácií. Zo širšieho hľadiska nastal v uvedenej novele vysokoškolského zákona výrazný posun práve v oblasti viažucej sa k problematike kvality vzdelávania (viď už v predchádzajúcej časti spomínané zavedenie

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

nového paragrafu, ktorý špecifikuje povinnosť vysokých škôl zaviesť si vlastný vnútorný systém zabezpečovania kvality vzdelávania, pričom príslušný paragraf implicitne nadväzuje

na vybrané ESG štandardy). MŠVVaŠ za účelom znižovania informačnej nerovnosti zostavilo zoznam informácií, ktoré by vysoké školy mali sprístupňovať širokej verejnosti na svojich internetových stránkach. Zoznam má odporúčací charakter, ale časť týchto informácií vysoké školy boli povinné zverejňovať už aj v predchádzajúcom období a to na základe vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 614/2002 Z.z. o kreditovom systéme štúdia. Niektoré informácie sú spoločné pre vysokú školu ako celok, iné informácie sú špecifické pre jednotlivé študijné programy, pričom zverejňovanie niektorých z nich sa vyžaduje aj v anglickom jazyku. Hlavným účelom zverejňovania informácií v navrhnutom rozsahu je umožniť záujemcom o štúdium vybrať si vysokú školu a študijný program, ktoré svojim profilom najviac zodpovedajú ich požiadavkám a očakávaniam. Z hľadiska vysokých škôl však pri zverejňovaní informácií je potrebné postupovať tak, aby na strane komunikujúcich nedošlo k ich zahlcovaniu nepodstatnými informáciami.

V zameraní na študentov a vyhodnocovanie miery ich študijného postupu a úspešnosti k základným sledovaným atribútom patrí vývoj počtu študentov (v tom podiel zahraničných študentov) podľa rokov, foriem a stupňov štúdia, počet predčasne ukončených a prerušených štúdií, počet študentov na zahraničných mobilitách, podiel počtu novoprijatých študentov a počtu ukončených študentov, priemerné známky (prepočítaný vážený študijný priemer za semester a školský rok), dosiahnutie progresu v štúdiu predmetov študijného programu, ocenenia študentov získané na rôznych podujatiach a rôznych úrovniach (veľmi významný atribút najmä v prípade VŠVU – zhromažďovanie informácií o umeleckých aktivitách a výstupoch študentov, uskutočňuje sa predovšetkým na úrovni jednotlivých ateliérov na katedrách), počty absolventov, hodnotenie štátnych skúšok. Osobitná pozornosť v zbere informácií sa venuje študentom so špecifickými potrebami a sociálne odkázaným. V rámci odborových komisií doktorandského štúdia sa zvláštna pozornosť venuje študijnému progresu a študijným výsledkom študentov doktorandského štúdia v záujme dosahovania vyššej kvality dizertačných prác, publikačných výstupov ako aj celkovej úspešnosti doktorandského štúdia. Hodnotenie zapojenosti študentov doktorandského štúdia do projektovej činnosti spolu s ich publikačnými výstupmi je súčasťou oficiálneho hodnotenia vysokých škôl v rámci akreditačných procesov. Výstupy publikačnej a umeleckej činnosti študentov doktorandského štúdia v dennej forme sa registrujú aj v Centrálnom registri publikačnej a umeleckej činnosti. Štatistické prehľady spolu s analýzou informácií o študijnom prograse a miere úspešnosti študentov sú publikované vo výročných správach a dlhodobých zámeroch ďalšieho rozvoja vysokých škôl a ich fakúlt.

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Informácie o výsledkoch a úspešnosti študentov sú reflektované pri úpravách študijných programov (úpravy štruktúry predmetov, obsahu a rozsahu výučby jednotlivých predmetov, aktualizácie informačných listov predmetov, výnimočne zmeny vyučujúcich a pod.), najmä

v zameraní na zvyšovanie kvality obsahu študijných programov s ohľadom na prepojenosť vysokoškolského vzdelávania a potrieb trhu práce. Tieto informácie sa využívajú aj ako podnety na úpravu pedagogickej dokumentácie a spresňovanie dlhodobých zámerov fakúlt a vysokých škôl. V sekundárnej rovine môžu informácie o študijných výsledkoch študentov dosahovaných pod vedením konkrétneho pedagóga ovplyvniť výberové konanie na pedagóga (pri opakovanom prihlásení sa pedagóga do výberového konania, resp. pri rozhodovaní o zvýšení alebo znížení počtu pedagogických miest na katedre).

Systémové zisťovanie informácií či už o zamestnateľnosti alebo umiestnení absolventov v praxi sa na jednotlivých vysokých školách zatiaľ nerealizuje. Informácie o zamestnanosti, resp. nezamestnanosti absolventov sa získavajú zo štatistických prehľadov zverejňovaných predovšetkým Ústavom informácií a prognóz školstva¹. Ďalším zdrojom informácií v tomto smere sú štatistické prehľady poskytované Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Akademickou ratingovou a rankingovou agentúrou (ARRA) a sporadicky sú to prehľady získané zo zisťovaní realizovaných jednotlivými fakultami alebo katedrami, ktoré sú však obvykle veľmi limitovaného rozsahu. Ak vychádzame z ukazovateľa zamestnateľnosti študentov, ktorým rozumieme mieru nezamestnanosti vysokoškolákov vo vzťahu k celkovej miere nezamestnanosti, treba podotknúť, že mnohí absolventi slovenských vysokých škôl prijímajú aj pracovné pozície, na ktoré sa požaduje nižšia kvalifikácia, alebo sa zamestnávajú v inom ako vyštudovanom odbore, prípadne odchádzajú za zamestnaním do zahraničia. Aj keď je snaha o maximálnu efektivitu pri zbere informácií, výsledky zberu informácií o uplatniteľnosti absolventov nie sú na adekvátnej úrovni a nemožno ich považovať za objektívne charakteristiky aktuálnej situácie. Navyše zber a analýza relevantných informácií sa vyznačujú vysokou finančnou, administratívnou a časovou náročnosťou. Nakoľko ale v súčasnosti je tendencia hodnotiť vysoké školy aj na základe tohto kritéria, t.j. kritéria miery uplatňovania absolventov v praxi, jednotlivé fakulty čoraz vo väčšej miere uskutočňujú rôzne aktivity zamerané na zvyšovanie kontaktov s bývalými študentmi (napr. prostredníctvom zakladania Klubov absolventov).

Informácie o umiestnení absolventov v praxi, ktoré majú vysoké školy k dispozícii, sú využívané na skúmanie požiadaviek zamestnávateľov na absolventov, na skúmanie vhodného zamerania tém záverečných prác, diagnostikovanie súčasného stavu a posudzovanie relevantného smerovania študijných programov a pod. Informácie o ne/zamestnateľnosti absolventov sú dôležité pri úvahách o opodstatnenosti niektorých študijných programov, resp.

---

¹ <http://www.uips.sk/vysoke-skolstvo/uplatnenie-absolventov-vysokych-skol>

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

pri tvorbe nových študijných programov, pri zlepšovaní marketingu žiadaných povolání a prispôsobovaní obsahu štúdia požiadavkám zamestnávateľov a praxe, ako aj pri inovovaní existujúcich študijných programov.

Možnosť vyjadriť sa ku kvalite študijných programov, a teda aj možnosť vyjadriť mieru spokojnosti so študovaným programom, garantuje študentom zákon o vysokých školách. Vysoké školy sú povinné sledovať a každoročne vyhodnocovať spokojnosť študentov s úrovňou realizácie vyučovacieho procesu, čo sa deje prostredníctvom študentských dotazníkov, komunikáciou tútorov a garantov so študentmi a hromadnými alebo aj individuálnymi stretnutiami prodekanov so študentmi jednotlivých ročníkov a študijných programov. Kým v predchádzajúcich rokoch sa spokojnosť študentov sledovala prostredníctvom tradičných dotazníkov, v posledných rokoch školy prechádzajú na využívanie elektronickej verzie. Vysoké školy realizujú túto anketu obvykle jeden až dvakrát ročne (v závere semestra, resp. akademického roka), pričom otázky bývajú obvykle vždy aktualizované. Svoju ne/spokojnosť so študijnými programami, ale aj so samotným štúdiom (poukázaním na jeho nedostatky) majú študenti možnosť vyjadriť aj prostredníctvom svojich zástupcov v akademických senátoch. Ďalšou formou získavania informácií o spokojnosti študentov so študijnými programami, ktorú využívajú najmä fakulty a katedry, sú rôzne neformálne diskusie počas individuálnych konzultácií, osobné rozhovory na neoficiálnych stretnutiach garantov a vyučujúcich so študentmi, na spoločenských podujatiach organizovaných pre zahraničných študentov alebo oceňovaných študentov ako aj administratívne dotazníky končiacim študentom, resp. absolventom po uplynutí určitej doby (obvykle polroku až roku) od ukončenia ich štúdia.

Výsledky hodnotení študijných programov a vzdelávania zo strany študentov napomáhajú pri revíziách študijných plánov, môžu ovplyvniť hodnotenie jednotlivých pedagógov, pomáhajú pri riešení prevádzkových problémov školy, neraz poukazujú na skryté (neregistrované) problémy a pod. Častým problémom je, že napriek stále sa zvyšujúcej propagácii sa do realizovaných ankiet a dotazníkových prieskumov nezapája dostatočné množstvo študentov. Pri veľkých počtoch zapojených respondentov zasa vzniká problém náročnosti administrácie a spracovania získaných údajov.

Kvalita a efektívnosť pedagógov je zisťovaná prostredníctvom v predchádzajúcom spomínaných študentských dotazníkov, vyhodnocovaním pedagogického výkonu a hodnotením publikačných výstupov a ďalších vedecko-výskumných aktivít jednotlivých pedagógov. Kompletne a detailné informácie o činnosti pedagógov obsahujú výročné správy fakúlt. Efektívnosť pedagogických pracovníkov má priamy vplyv na výšku dotačných prostriedkov pridelovaných z rozpočtu vysokej školy na jednotlivé fakulty a následne na katedry. K významnému hodnoteniu pedagógov dochádza pravidelne počas komplexnej akreditácie vysokých škôl a na výberových konaniach. V snahe objektivizovať hodnotenie

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

kvality a efektívnosti vysokoškolských pracovníkov vysokej školy v čoraz väčšej miere využívajú kvantitatívne ukazovatele ich výkonu (pedagogického aj vedecko-výskumného). Nakoľko však kvalita ako taká patrí medzi subjektívne ukazovatele, je potrebné kvalitu pedagógov posudzovať na základe kombinácie kvantitatívnych ukazovateľov a výsledkov kvalitatívnych hodnotení (sú možné rôzne navzájom sa doplnujúce hodnotenia – výber konkrétneho variantu závisí od rozhodnutia vysokej školy, v súčasnosti sa využívajú predovšetkým spôsoby, resp. kritériá hodnotenia kvality vysokoškolských pracovníkov používané v rámci metodiky rozdeľovania finančných dotácií vysokým školám uplatňované ministerstvom školstva a spôsoby, resp. kritériá hodnotenia kvality vysokoškolských pracovníkov uplatňované akreditačnou komisiou).

Informácie o efektívnosti pedagógov a ich kvalite sa môžu odraziť v priznávaní finančných osobných ohodnotení pedagógov, môžu mať dopad na výsledky výberových konaní na miesta pedagogických a výskumných pracovníkov, prípadne na podporovanie ich ďalšieho vzdelávania a kvalifikačného rastu (napr. uplatňovanie podporných nástrojov typu udeľovania tzv. „študijného voľna“ na prípravu habilitačného alebo inauguračného konania, refundácie nákladov spojených s kvalifikačným rastom, odmeňovanie autorov najlepších publikácií a koordinátorov excelentných projektov). Okrem využívania na pozitívnu motiváciu informácie o efektívnosti pedagógov sa využívajú aj v opačnom zmysle: upozornenie na porušenie pracovnej disciplíny, osobný pohovor s pracovníkom pri porušení pravidiel, nedostatočnom výkone, odborne nekompetentných riešeniach a ďalších nedostatkoch, častejšie vykonávanie hospitácií pri opakovanom alebo frekventovanejšom výskyte pripomienok k vyučovacej činnosti pedagóga.

Základné informácie o študentoch sú zbierané a archivované na študijnom oddelení a v akademickom informačnom systéme. V prípade potreby sú tieto údaje prístupné, ale len v medziach zákona o ochrane osobných údajov. Podrobné štatistiky sú spracovávané prostredníctvom AIS a sú k dispozícii vedeniam katedier, fakúlt ako aj manažmentu vysokej školy pre ich ďalšiu rozhodovaciu činnosť. Mnohé z týchto informácií, napriek tomu že nie sú systematicky zbierané ani evidované, napomáhajú pri tvorbe a skvalitňovaní študijných programov.

Informácie o profile študentskej populácie sú obvykle súčasťou marketingu vysokej školy. Z hľadiska stratégií prijímacích konaní, na základe spracovania prehľadov prihlásených uchádzačov o štúdium a zapísaných študentov podľa absolvovanej strednej školy, môžu tieto informácie slúžiť ako východiskové podklady pre realizáciu osobných stretnutí na stredných školách s cieľom podporenia záujmu uchádzačov, prípadne ponúknutia spolupráce stredným školám spojenej s prípravou na prijímacie konanie. Tieto stratégie sú výraznou mierou ovplyvňované skutočnosťou, že študentská populácia neustále klesá a nakoľko vysoké školy sú momentálne závislé (z hľadiska princípov ich financovania) na počte študentov, boj

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

o študenta je čoraz väčší. K zvýšeniu kvality študentov by pritom výrazne prospelo obmedzenie počtu študentov v jednotlivých odboroch, pričom vzdelávať by sa mali len také počty študentov, ktoré majú možnosť uplatniť sa v praxi.

Dostupné učebné zdroje a zdroje na podporu študentov na sledovaných vysokoškolských inštitúciách predstavujú predovšetkým informačné systémy a technológie, ktorými sú vybavené rôzne priestory (prednáškové miestnosti, špecializované učebne, laboratória, spoločenské priestory, študovne, priestory študentských domovov, knižnice, kopírovacie centrá, predajne študijnej literatúry), portály e-learningových kurzov a učebných materiálov, ale v neposlednom rade aj konzultácie poskytované študentom zo strany vyučujúcich. Modernizácia a budovanie technickej a technologickej platformy za účelom neustáleho skvalitňovania výučby je aj súčasťou dlhodobých zámerov rozvoja vysokých škôl, v obsahovej konkretizácii podľa podmienok a špecifik konkrétnej školy. Reakcie študentov na dostupnosť učebných zdrojov sa pravidelne zisťujú v dotazníkoch o kvalite študijných programov a výučby. Nakoľko príspevky využiteľné na rozvoj učebných zdrojov a zdrojov na podporu študentov pridelované vysokým školám zo štátneho rozpočtu sú minimálne, vysoké školy získavajú prostriedky na tieto aktivity hlavne vďaka projektom financovaným z európskych štrukturálnych a európskych sociálnych fondov, prípadne aj z vlastných zdrojov.

Ku kľúčovým identifikátorom výkonu vysokoškolskej inštitúcie patrí kvalifikačná štruktúra pedagógov, publikačná činnosť pedagogických a vedecko-výskumných pracovníkov, projektová činnosť, počty študentov na prvom a druhom stupni vysokoškolského štúdia (počet prijatých študentov/počet absolventov), počty študentov doktorandského štúdia, ich publikačná činnosť a participácia na projektoch, a zahraničná mobilita študentov, pedagógov a vedecko-výskumných pracovníkov. Vzhľadom na vnútorné fungovanie vysokých škôl informácie týkajúce sa kľúčových ukazovateľov ich výkonu sú nástrojom identifikácie a kontroly ich silných a slabých stránok. Pre vedenie školy, rovnako ako aj pre vedenia fakúlt a následne jednotlivých pracovísk, predstavujú platformu na prijímanie manažérskych opatrení smerujúcich k podpore sústavne udržateľnej kvality jednak jednotlivých pracovísk a jednak vysokej školy ako celku.

Národná politika v oblasti informácií sa primárne koncentruje na povinnosť vysokých škôl poskytovať informácie svojmu nadriadenému orgánu, ktorým je MŠVVaŠ SR. Tieto sú potom analyzované samotným ministerstvom a vybrané informácie sú zverejňované širšej verejnosti. Národná legislatíva zároveň stanovuje vysokým školám, aký typ informácií je vysoká škola povinná samostatne priamo zverejňovať širšej verejnosti.

Dôležitým faktorom ovplyvňujúcim národnú politiku je novela zákona o vysokých školách, ktorá nadobudla účinnosť od 1.1.2013 a zaviedla nové povinnosti pre vysoké školy, ktoré sa dotýkajú zberu, analýzy, využívania a zverejňovania informácií. V uvedenej novele vysokoškolského zákona badať výrazný posun v téme kvality vzdelávania. Do platnosti

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

vstúpil nový paragraf vo vysokoškolskom zákone, ktorý sa špecifikuje povinnosť vysokým školám zaviesť „vnútorný systém kvality“, implicitne nadväzujúci na vybrané ESG štandardy.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky za účelom znižovania informačnej nerovnosti odporučilo vysokým školám zoznam informácií, ktoré by mali byť dostupné na ich internetových stránkach širokej verejnosti. Zverejňovanie informácií v navrhnutom rozsahu umožní záujemcom o štúdium vybrať si vysokú školu a študijný program, ktoré svojim profilom najviac zodpovedajú ich požiadavkám a očakávaniam. Dostupnosť kvalitných a porovnateľných informácií je nutnou podmienkou zvyšovania kvality vysokých škôl.

Zoznam odporúčaných informácií zverejňovaných vysokými školami:

1) Základné informácie:

- Poslanie vysokej školy
- Organizačná štruktúra vysokej školy

2) Informácie týkajúce sa štúdia:

- Zoznam študijných programov, na ktoré vysoká škola prijíma študentov, vrátane plánovaného počtu prijatých uchádzačov, podmienok prijatia, termínu, do kedy bude rozhodnuté o prijatí na štúdium, počet prijatých uchádzačov v predchádzajúcom akademickom roku a počet doručených prihlášok na štúdium v danom študijnom programe v predchádzajúcom akademickom roku, profil uchádzača o štúdium (pre študentov s akými vlastnosťami je študijný program určený);
- Informačné listy predmetov;
- Školné a poplatky spojené so štúdiom (odporúča sa uvádzať informatívne školné vopred na celú štandardnú dĺžku štúdia);
- Zoznam vysokoškolských učiteľov, vrátane ich rozvrhu v danom akademickom roku (predmet, miesto a čas), rozsah konzultačných hodín;
- Harmonogram akademického roka (dôležité termíny pre študentov, začiatok výučby, termíny praxe, obdobie skúšok);

3) Informácie o absolventoch:

- Profil absolventa
- Uplatnenia absolventov - názory vybraných absolventov na nimi absolvované štúdium, pozície, ktoré zastávali od skončenia štúdia, možnosti, ktoré im poskytlo

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

vysokoškolské štúdium, ročný príjem absolventov (nástupný plat a plat v neskoršej praxi, najlepšie vo forme príkladov);

- Zoznam úspechov absolventov;

4) Doplňujúce informácie o podmienkach štúdia:

- Časová náročnosť štúdia a možnosti práce popri štúdiu (osobitne možnosti práce priamo na vysokej škole).
- Náklady spojené so štúdiom v mieste štúdia
  - Priemerné náklady na stravu (pri stravovaní v študentskej jedálni)
  - Náklady na miestnu dopravu
  - Mesačné náklady na ubytovanie
  - Odhad ostatných životných nákladov
  - Náklady na študijné pomôcky a literatúru;
- Knižničné služby (rozšírené o informácie o dostupnosti odporúčanej literatúry a dostupnosti knižničných služieb - otváracie hodiny a pod.)
- Sociálna podpora študentov - základná informácia o štipendiách, podmienkach ich poskytovania a spôsob uplatnenia nároku, možnosť čerpania pôžičiek (napr. zo Študentského pôžičkového fondu)
- Informácie týkajúce sa ubytovania študentov, najmä:
  - podmienky udelenia ubytovania v študentských domovoch, ich celková kapacita a obvyklý počet žiadateľov o pridelenie ubytovania;
  - kvalita ubytovania (veľkosť a vybavenie izieb, počet ubytovaných na izbe, cena ubytovania a poplatky spojené s ubytovaním, dostupnosť pripojenia na Internet/intranet vysokej školy, možnosť samostatného varenia, vybavenie sociálnymi zariadeniami, dostupnosť služieb pre študentov v okolí - stravovacie služby, obchodné služby, banky a pod., možnosti športových aktivít);
  - postup vybavenia si prechodného pobytu;
  - Služby, ktoré ponúka vysoká škola pri ubytovaní mimo študentských domovov (sprostredkovanie podnájmu, zmluvné ubytovanie apod.);
- Informácie o stravovacích službách, najmä:
  - Dostupnosť jedální v mieste ubytovania a štúdia,
  - Čas výdaju jedál, možnosti výberu, ceny služieb
  - Služby bufetov a podobných zariadení
- V prípade cudzincov aj informácie o prihlasovaní sa na pobyt v Slovenskej republike a zdravotnom poistení, podmienkach pobytu ako takých;
- Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre študentov;
- Možnosti študentov na trávenie voľného času, študentské a neziskové organizácie pôsobiace na vysokej škole alebo s ktorými vysoká škola spolupracuje;
- Pravidlá a iné podmienky:

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

- Etické pravidlá pre študentov a vysokoškolských učiteľov (postupy zabezpečujúce objektivnosť skúšania, dodržiavanie etiky výskumu, objektivny, nediskriminačný prístup, apod.)
  - Študijný poriadok
  - Štipendijný poriadok
  - Poradenstvo v študijných otázkach (kontakt na osobu)
-
- Služby pre študentov so zdravotným postihnutím
  - Možnosti akademickej mobility a systém jej podpory
  - Možnosti študentov participovať na výskumnej a ďalšej tvorivej činnosti vysokej školy/fakulty

Uvedené informácie nie sú úplným zoznamom a ani zoznamom všetkých informácií a údajov, ktoré sú vysoké školy povinné zverejňovať. Je na vysokej škole v akej logickej štruktúre a v akej detailnosti informácie sprístupnia. Odporúča sa, aby boli zverejnené základné informácie v prehľadnej forme, ale súčasne, aby mal záujemca možnosť získať aj podrobnejšie informácie v danej oblasti (najmenej kontaktom na zodpovedného pracovníka vysokej školy). Časť vyššie uvedených odporúčaných informácií tvorí súčasť informácií o možnostiach štúdia, ktoré upravuje vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 614/2002 Z. z. o kreditovom systéme štúdia. Existuje požiadavka, aby časť informácií bola uverejnená aj v anglickom jazyku. Pri zverejňovaní informácií je potrebné postupovať tak, aby nedošlo k diseminácii nepodstatných informácií.

III POUŽITÉ METÓDY/METHODOLOGY

Ako zdroj pre zber a analýzu výskumných údajov slúžili 4 verejné vysoké školy reprezentujúce celkový súbor 20 verejných vysokých škôl, 3 štátnych vysokých škôl a 13 súkromných vysokých škôl, ktoré tvoria v súčasnosti sieť vysokých škôl na Slovensku. Konkrétne sa jednalo o nasledujúce vysoké školy:

- Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre,
- Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici,
- Žilinská univerzita v Žiline,
- Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave.

K získaniu údajov bola použitá obsahová analýza dokumentov, štruktúrované a pološtruktúrované interview, dotazníkové opytovanie.

Obsahová analýza dokumentov

Predmetom obsahovej analýzy boli nasledujúce dokumenty a informačné databázy:

a) národná politika:

Zákon č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov a jeho novela z 13. decembra 2012; Nariadenie vlády SR o Akreditačnej komisii; Kritériá akreditácie študijných programov vysokoškolského vzdelávania; Opisy študijných odborov; Zákon č.211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Štatistické prehľady

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

o vysokom školstve a výstupy projektov zverejňované Ústavom informácií a prognóz školstva (napr. projekt „Uplatnenie absolventov vysokých škôl v praxi. 1. etapa Zamestnateľnosť a zamestnanosť absolventov vysokých škôl“); Štandardy a odporúčania na zabezpečovanie kvality v Európskom vysokoškolskom priestore; Národný kvalifikačný rámec Slovenskej republiky, Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie; Zoznam odporúčaných informácií zverejňovaných vysokou školou vypracovaný Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR; informačný portál vysokých škôl, centrálny informačný portál rezortu školstva, centrálny register študentov, centrálny register záverečných prác, register zamestnancov vysokých škôl a iné.

b) inštitucionálna politika:

Ako na vysokú školu (brožúrka o možnostiach štúdia); štatúty; študijné poriadky, dlhodobé zámery rozvoja; hodnotiace a výročné správy; sprievodcovia štúdiom; informačné systémy; web stránky jednotlivých vysokých škôl ... .

Štruktúrované a pološtruktúrované interview a dotazníkové opytovanie

V rámci uvedených 4 vysokých škôl bolo oslovených 73 respondentov

Tab. Zloženie výskumnej vzorky

<i>segment</i>	<i>UKF</i>	<i>UMB</i>	<i>ŽU</i>	<i>VŠVU</i>
Rektor, prorektor	1	2	2	2
Dekan, prodekan	6	8	9	
Oddelenie médií	1		3	
Referentky študijných oddelení		8		
Manažéri kvality			3	
Člen Správnej rady		1	1	
Člen Akademického senátu		2	3	
Riaditeľ Univerzitnej knižnice		1		
Vysokoškolskí pedagógovia				7
študenti				13
<i>Spolu:</i>	<i>8</i>	<i>22</i>	<i>21</i>	<i>22</i>

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

IV FINDINGS/ZISTENIA

OBLASŤ 1: NÁRODNÁ POLITIKA V OBLASTI ZVEREJŇOVANIA INFORMÁCIÍ

Otázka 1: Existuje národná politika, prípadne koncepcie, alebo iné záväzné nariadenia platné na národnej úrovni, ktoré sa týkajú poskytovania informácií o VŠ?

Základnou právnou normou, ktorá upravuje podmienky vysokoškolského vzdelávania na Slovensku je zákon o vysokých školách. V súlade so zákonom každá vysoká škola vedie register svojich študentov. Centrálny register študentov vysokých škôl vedie ministerstvo školstva. Údaje obsiahnuté v registri študentov (register vysokej školy) poskytujú prehľadné informácie o študentovi od jeho prijatia až po ukončenie jeho štúdia. Verejne sú prístupné informácie o študijných odboroch a akreditovaných študijných programoch vysokých škôl vrátane ich garantov. Informácie o zamestnancoch a vnútorné predpisy VŠ sú k dispozícii inštitúciám štátnej a verejnej správy zodpovedným za VŠ vzdelávanie, nie však verejnosti. Taktiež vysoké školy zverejňujú interné predpisy na svojich webových sídlach, avšak len v rámci intranetu, t.j. pre vybrané cieľové skupiny.

Novelou zákona o vysokých školách sa zaviedla povinnosť pre vysoké školy vypracovať vnútorný systém kvality, ktorého súčasťou je tvorba, schvaľovanie, monitorovanie a pravidelné hodnotenie študijných programov, kritériá a hodnotenie študentov, zabezpečovanie kvality vysokoškolských učiteľov, zabezpečovanie podmienok na podporu vzdelávania, zber a analýza informácií potrebných na efektívne riadenie uskutočňovania študijných programov a pravidelné zverejňovanie aktuálnych, objektívnych informácií o študijných programoch a ich absolventoch. Ukazovatele výkonu vysokej školy v oblasti pedagogickej a vedeckej činnosti za dvojročné obdobie sú podkladom tvorby metodiky a následne rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám na príslušný rok. Evidencia publikačnej a umeleckej činnosti zamestnancov a študentov tretieho stupňa štúdia sa sleduje v centrálnom registri. Monitoring umiestnenia absolventov pravidelne podľa vysokých škôl a študijných odborov zverejňuje Ústav informácií a prognóz školstva ministerstva školstva.

Na základe vyššie uvádzaných dokumentov, predpisov a stratégií vysoké školy zverejňujú informácie o svojej činnosti predovšetkým v svojich výročných správach, hodnotiacich správach, dlhodobých zámeroch, akreditačných spisoch, vnútorných predpisoch a štatútoch.

V prípade jednej zo sledovaných vysokoškolských inštitúcií sa na fakultách, ktoré majú zavedený systém manažérstva kvality, problematikou poskytovania informácií zaoberajú aj inštitucionálne

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

dokumenty, ktoré sú súčasťou systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2008 certifikovaného na príslušných fakultách. Jedná sa o dva základné dokumenty a to Príručku kvality, v ktorej sú špecifikované právomoci a zodpovednosti jednotlivých zamestnancov a základné formy komunikácie so zákazníkmi (študenti fakulty, študenti stredných škôl, odborná verejnosť), a Smernicu hodnotenia spokojnosti zákazníkov, v ktorej sú špecifikované spôsoby získavania spätnej väzby od študentov zameranej na hodnotenie kvality pedagogického procesu.

OBLASŤ 2: ZBER, ANALÝZA A VYUŽÍVANIE INFORMÁCIÍ NA INŠTITUCIONÁLNEJ ÚROVNI

Otázka 1: Aká je inštitucionálna politika a prax týkajúca sa zberu a analýzy informácií v nadväznosti na:

- a) Študijný progres a mieru úspešnosti študentov
- b) Zamestnanosť študentov
- c) Spokojnosť študentov so študijnými programami a vzdelávaním
- d) Efektívnosť pedagógov, ich kvalita
- e) Profil študentskej populácie
- f) Dostupné učebné zdroje a zdroje na podporu študentov (vrátane zdrojov na učebné pomôcky)
- g) Kľúčové ukazovatele výkonu VŠ

1a) Študijný progres a mieru úspešnosti študentov

Dáta, na základe ktorých je možné vyhodnotiť študijný progres a mieru úspešnosti študentov, sú sústredené a archivované na študijnom oddelení, ako aj v Akademickom informačnom systéme (AIS). Zber hodnotení študentov v rámci uskutočňovania daných študijných programov, sa vykonáva prostredníctvom AIS-u (pedagógovia zapisujú známky priamo do tohto systému). Študijný progres a miera úspešnosti študentov sa vyhodnocuje na viacerých úrovniach vzdelávacieho procesu počnúc priamo vyučujúcim, cez katedry a fakulty a ukončuje sa na úrovni hodnotenia vzdelávacej činnosti vo vrcholných orgánoch vysokej školy (kolégium rektora, vedecká rada vysokej školy, akademický senát vysokej školy). Výsledky sú uvádzané vo výročných správach vysokých škôl ako aj v správach o vzdelávacej činnosti za príslušný akademický rok. Analýza študijného progresu a miery úspešnosti študentov sa realizuje obvykle jeden až dvakrát ročne. K základným sledovaným atribútom, ktoré sa vyhodnocujú v rámci študijného progresu a miery úspešnosti študentov patria nasledovné:

- počet študentov, ktorí navštevujú VŠ (vrátane podielu zahraničných študentov) sledovaný v rámci jednotlivých foriem štúdia (externí študenti, interní študenti) a stupňov štúdia (Bc., MA, PhD.)

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

- počet študentov, ktorí predčasne ukončili alebo prerušili štúdium
- počty absolventov,
- počet študentov umiestnených na zahraničných mobilitách
- porovnanie počtu novoprijatých študentov a počtu absolventov

- priemerné známky (prepočítaný vážený študijný priemer za semester a školský rok),
- progres dosiahnutý v študijných predmetoch a študijných programoch,
- ocenenia študentov získané na rôznych podujatiach (veľmi významný atribút najmä v prípade VŠVU)
- výsledky hodnotení štátnych záverečných skúšok.

Osobitná pozornosť sa venuje informáciám, ktoré sa týkajú progresu a miery úspešnosti znevýhodnených a sociálne odkázaných študentov.

V oblasti doktorandského štúdia je špeciálna pozornosť venovaná informáciám o kvalite dizertačných prác, publikačných výstupov ako aj ich zapájania PhD. študentov do projektovej činnosti. Vyhodnotenie miery ich zapojenia do projektovej činnosti a publikačné výstupy tvoria zároveň súčasť akreditačných procesov. Študenti doktorandského štúdia v dennej forme si výstupy svojej publikačnej a umeleckej činnosti evidujú v Centrálnom registri publikačnej a umeleckej činnosti.

1b) Zamestnanosť študentov

Systémové zisťovanie informácií o umiestnení absolventov v praxi sa na jednotlivých vysokých školách v SR zatiaľ nerealizuje. Informácie o zamestnanosti sa získavajú zo štatistických prehľadov zverejňovaných predovšetkým Ústavom informácií a prognóz školstva MŠVVaŠ SR (<http://www.uips.sk/vysoke-skolstvo/uplatnenie-absolventov-vysokych-skol>). Ďalším zdrojom informácií v tomto smere sú štatistické prehľady poskytované Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Akademickou ratingovou a rankingovou agentúrou (ARRA). Sporadicky aj vysoké školy zostavujú prehľady získané na základe prieskumov jednotlivých fakúlt alebo katedier.

Ak by sme chceli vyhodnotiť pozíciu absolventov slovenských VŠ na trhu práce, treba podotknúť, že mnohí absolventi slovenských vysokoškolských inštitúcií prijímajú aj zamestnania, ktoré často požadujú nižšiu kvalifikáciu, alebo sa zamestnávajú v inom ako vo vyštudovanom študijnom odbore, prípadne odchádzajú za zamestnaním do zahraničia. Na druhej strane, za deformované možno považovať aj požiadavky Slovenského trhu práce

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

/zamestnávateľov v SR, ktorí na obsadenie pozícií nižšieho a stredného manažmentu vyžadujú vysokoškolské vzdelanie, hoci v skutočnosti by nároky zvládali aj stredoškóľáci.

Hoci existuje snaha Slovenských VŠ o vytvorenie efektívneho systému zberu, spracovania a publikovania objektívnych a dostatočných informácií o zamestnávaní absolventov, zatiaľ tieto systémy nefungujú na adekvátnej úrovni. Ich tvorba a implementácia

sa vyznačuje vysokou finančnou a administratívnou náročnosťou. Vzrastajúca tendencia hodnotiť vysoké školy aj na základe kritéria uplatňovania absolventov v praxi spôsobuje, že školy v čoraz vo väčšej miere nadväzujú kontakty so svojimi bývalými absolventmi (napr. prostredníctvom zakladania Klubov absolventov).

1c) Spokojnosť študentov so študijnými programami a vzdelávaním

Zákon o vysokých školách garantuje študentom vysokých škôl možnosť vyjadriť sa ku kvalite študijných programov. Vysoké školy sú povinné sledovať a každoročne vyhodnocovať spokojnosť študentov s úrovňou realizácie vyučovacieho procesu. Spokojnosť študentov je zisťovaná najmä prostredníctvom študentských dotazníkov, ktorý sa realizuje na úrovni jednotlivých fakúlt. Kým v predchádzajúcich rokoch sa spokojnosť študentov sledovala prostredníctvom tradičných dotazníkov, v posledných rokoch školy prechádzajú na využívanie elektronickej verzie. Vysoké školy realizujú tento prieskum obvykle jeden až dvakrát ročne (v závere semestra, resp. akademického roka), pričom otázky v dotazníkoch sú pravidelne aktualizované. Na základe výsledkov nášho prieskumu možno konštatovať, že študenti viacerých vysokých škôl ocenili skutočnosť, že elektronické dotazníky sú anonymné. Na niektorých HEIs sa realizujú stretnutia študentov s prodekanmi pre vzdelávanie, kde sú študenti oboznámení s tým, ako boli odstránené nedostatky, na ktoré v dotazníkoch poukazovali. Študenti niektorých vysokých škôl sa zapájajú aj do hodnotenia štúdia prostredníctvom realizácie celoeurópskeho prieskumu Graduate Barometer.

Podstatnú časť pripomienok k štúdiu adresujú študenti priamo vyučujúcim, garantom štúdia a vedúcim katedier, ktorí sa na zasadnutiach pracovísk venujú ich analýze a podľa opodstatnenosti ich zohľadňujú pri tvorbe a inovácii študijných programov. Fakulty prijímajú na základe týchto informácií nápravné opatrenia z pohľadu obsahovej náplne študijných programov, pedagogických postupov, dostupnosti učebných zdrojov v rámci jednotlivých študijných programov, s cieľom zlepšovania kvality úspešnejšieho uplatnenia absolventov v praxi.

Ďalšou formou, prostredníctvom ktorej môžu študenti vyjadriť svoju spokojnosť so študijnými programami, ale aj so samotným vzdelávacím procesom reprezentujú Akademické senáty fakúlt a Akademický senát vysokej školy. Pri schvaľovaní nových študijných programov ako aj pri revízii existujúcich v rámci akreditačného procesu sú

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

zástupcovia senátov prizývaní na zasadnutia vedeckých rád fakúlt, na ktorých sa realizuje schvaľovací proces. Dôležitú formu získavania informácií o spokojnosti študentov so študijnými programami a ich realizáciou predstavujú neformálne diskusie počas individuálnych konzultácií, osobné rozhovory na neoficiálnych stretnutiach garantov a vyučujúcich so študentmi, na spoločenských podujatiach organizovaných pre študentov atď.

1d) Efektívnosť a kvalita pedagógov

Hodnotenie kvality a efektívnosti pedagógov tvorí súčasť vyššie uvedených študentských dotazníkov. Okrem toho sa hodnotí aj pedagogický výkon, publikačné výstupy a ďalšie vedecko-výskumné aktivity jednotlivých pedagógov. Informácie sa vyhodnocujú na základe údajov uverejnených v akademických informačných systémoch.

V súčasnosti sa pre hodnotenie efektívnosti a kvality pedagogických pracovníkov používajú najmä kritériá uplatňované Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu v rámci metodiky rozdeľovania finančných dotácií, resp. kritériá uplatňované Akreditačnou komisiou. Ide hlavne o kvantitatívne ukazovatele ich výkonu (pedagogického aj vedecko-výskumného). Viaceré vysoké školy sa snažia objektivizovať hodnotenie kvality a efektívnosti pedagogických pracovníkov. V čoraz vyššej miere sa začína používať kombinácia kvantitatívnych a kvalitatívnych kritérií hodnotenia. Jedna zo skúmaných vzoriek vysokých škôl v súčasnosti pripravuje implementáciu nového informačného systému, ktorý bude schopný vyhodnocovať kombináciu tak kvalitatívnych ako aj kvantitatívnych kritérií, pričom do úvahy budú brané kritériá týkajúce sa pedagogickej činnosti, vedecko - výskumnej činnosti ako aj záťaž jednotlivých pedagogických pracovníkov vplyvom napr. ich manažérskej činnosti.

Analýze informácií týkajúcich sa efektívnosti a kvality pedagogických pracovníkov sú venované aj zasadnutia katedier na fakultách. Na niektorých vysokých školách patrí hodnotenie jednotlivých vyučujúcich predmetov k povinnostiam garanta študijného programu. Viaceré vysoké školy majú zavedený systém hospitačnej činnosti na vyučovaní.

Efektívnosť pedagogických pracovníkov má priamy vplyv na výšku dotačných prostriedkov pridelených z rozpočtu vysokej školy na jednotlivé fakulty a následne na katedry. Kompletne a detailné informácie o činnosti pedagógov sú obsiahnuté vo výročných správach fakúlt.

Požiadavky na efektívnosť a kvalitu pedagógov sú uvedené aj v interných normách viacerých skúmaných vysokých škôl (patria sem napr. pracovný poriadok, zásady výberových konaní, kritériá na obsadzovanie miest docentov a profesorov).

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

1e) Profil študentskej populácie

Základné informácie o študentoch sú zbierané a archivované na študijných oddeleniach fakúlt ako aj v akademickom informačnom systéme. V prípade potreby sú tieto údaje sprístupňované, ale len v medziach Zákona o ochrane osobných údajov. V súlade s týmto zákonom a štipendijným poriadkom sa tieto údaje využívajú napr. na určovanie sociálnych štipendií. Bežne sa profil študentskej populácie eviduje v akademickom

informačnom systéme z hľadiska veku, národnosti, absolvovania strednej školy, študijného programu, výsledkov prijímacieho konania, výsledkov v štúdiu, špecifických skupín študentov, absolventov, mobilít a pod.

Podrobné štatistiky sú spracovávané prostredníctvom AIS a sú k dispozícii manažmentu katedier, fakúlt ako aj univerzity pre ich rozhodovacia činnosť. Mnohé z týchto informácií, napriek tomu, že nie sú systematicky zbierané ani evidované, napomáhajú pri tvorbe a skvalitňovaní študijných programov. Viaceré pracoviská (katedry) na jednej zo skúmaných vysokých škôl sledujú profil študentskej populácie s cieľom identifikácie kvalitných stredných škôl ako „dodávateľov“ kvalitných potenciálnych študentov a nadviazania bližších kontaktov s týmito strednými školami.

1f) Dostupné učebné zdroje a zdroje na podporu študentov

Dostupné učebné zdroje a zdroje na podporu študentov na sledovaných vysokoškolských inštitúciách je možné rozdeliť do viacerých segmentov. Ide najmä o:

- budovanie infraštruktúry dostupnej v rámci vzdelávacích priestorov (vybavenosť PC, pokrytie wifi, vybavenie špecializovaných učební, laboratórií, študovní, knižníc, kopírovacích centier, predajne študijnej literatúry...),
- dostupnosť učebných zdrojov klasických aj elektronických
- iné zdroje na podporu študentov (konzultácie, granty, štipendiá...)

V rámci nášho prieskumu sme identifikovali niekoľko príkladov dobrej praxe. V oblasti budovania infraštruktúry možno uviesť otvorenie samovzdelávacieho centra na podporu výučby odborných predmetov v cudzích jazykoch (možnosti na videokonferencie, prístupy k 50 licenciám štúdia v anglickom, nemeckom, francúzskom jazyku, k e-databázam, kopírovanie, skenovanie). Ďalším príkladom dobrej praxe v tejto oblasti je vybudovanie dvoch e-learningových portálov pre dištančné vzdelávanie. V oblasti dostupnosti učebných zdrojov možno spomenúť zintenzívňovanie prístupu vysokých škôl do viacerých elektronických bibliografických a plno textových databáz. V oblasti iných zdrojov na podporu študentov ako príklad dobrej praxe môže slúžiť povinnosť pedagógov poskytnúť študentom minimálne 4 konzultačné hodiny týždenne.

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Modernizácia a budovanie technickej a technologickej platformy za účelom neustáleho skvalitňovania výučby je aj súčasťou Dlhodobých zámerov rozvoja vysokých škôl, v obsahovej konkretizácii podľa podmienok a špecifik konkrétnej školy. Reakcie študentov na dostupnosť učebných zdrojov sa pravidelne zisťuje v dotazníkoch o kvalite študijných programov a výučby (bližšie vid' v bode 1c).

Finančná podpora študentov sa realizuje prostredníctvom sociálnych a motivačných/prospechových štipendií.

1g) Kľúčové ukazovatele výkonu VŠ

Medzi kľúčové identifikátory výkonu VŠ patria nasledovné:

- kvalifikačná štruktúra pedagógov,
- publikačná činnosť,
- projektová činnosť,
- počty študentov na prvom a druhom stupni vysokoškolského štúdia (počet prijatých študentov/počet absolventov),
- počty študentov doktorandského štúdia, ich publikačná činnosť a zapojenie do projektov,
- zahraničná mobilita študentov, pedagógov a výskumných pracovníkov.

Zber a analýzy informácií v zameraní na vyššie uvedené indikátory výkonu VŠ sa realizujú na úrovni fakúlt ako aj na úrovni vysokej školy podľa kritérií Akreditačnej komisie MŠVVaŠ SR ako aj podľa metodiky rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám. Čiastočne sú zohľadňované hodnotenia vysokých škôl agentúrou ARRA. Spracované prehľady za každý akademický rok sú prerokované na zasadnutiach kolégia rektora a kolégií dekanov, vedeckých rád fakúlt a vedeckej rady vysokej školy, akademických senátov fakúlt a akademického senátu vysokej školy a následne sa zverejňujú vo výročných správach fakúlt a vysokých škôl. Podstatná analýza kľúčových ukazovateľov výkonu sa realizuje v rámci procesu tvorby rozpisu rozpočtu pre jednotlivé fakulty.

Otázka 2: Aká je inštitucionálna politika a prax týkajúca sa používania informácií v nadväznosti na nasledovné oblasti a na aké účely sa hlavne tieto informácie využívajú - používajú:

- a) Študijný progres a mieru úspešnosti študentov
- b) Zamestnanosť študentov

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

- c) Spokojnosť študentov so študijnými programami a vzdelávaním
- d) Efektívnosť pedagógov, ich kvalita
- e) Profil študentskej populácie
- f) Dostupné učebné zdroje a zdroje na podporu študentov (náklady na učebné zdroje)
- g) Kľúčové ukazovatele výkonu VŠ

2a) Študijný progres a miera úspešnosti študentov

Informácie o výsledkoch a úspešnosti študentov sú reflektované pri úpravách študijných plánov (úpravy štruktúry predmetov, obsahu a rozsahu výučby jednotlivých predmetov, aktualizácie informačných listov predmetov, výnimočne na zmenu vyučujúceho a pod.), najmä v zameraní na zvyšovanie kvality obsahu študijných programov so zameraním na prepojitelnosť vysokoškolského vzdelávania a potrieb trhu práce. Tieto informácie sa využívajú aj ako podnety na úpravu pedagogickej dokumentácie a spresňovanie dlhodobých zámerov fakúlt a vysokých škôl.

Jednotlivé pracoviská na fakultách sa na základe informácií o študentoch s nadpriemernými výsledkami snažia rozvíjať mimoškolskú spoluprácu s týmito študentmi, napr. ich zapájaním ako pomocných vedeckých síl do rôznych činností, riešením prác študentskej vedeckej odbornej a umeleckej činnosti a pod.

Študijné výsledky študentov majú vplyv na výpočet motivačných/prospechových štipendií. Na základe získaných informácií fakulty iniciujú aj ďalšie možnosti motivácie najúspešnejších študentov a pedagógov (udeľovanie mimoriadnych štipendií, Ceny dekana, Ceny rektora a pod.).

V sekundárnej rovine môžu informácie o študijných výsledkoch študentov dosahovaných pod vedením konkrétneho pedagóga alebo študentov katedry ovplyvniť výberové konanie na pedagóga (pri opakovanom prihlásení sa pedagóga do výberového konania, resp. pri rozhodovaní o zvýšení alebo znížení počtu pedagogických miest na katedre).

2b) Zamestnanosť študentov

Ako bolo uvedené v predchádzajúcom na vysokých školách sa zber údajov o uplatňovaní sa jej absolventov na trhu práce systematicky nerealizuje. Tieto informácie vysoké školy získavajú z iných zdrojov, resp. jednotlivé pracoviská (na úrovni katedier) si sami pre vlastné potreby robia takéto monitorinky medzi svojimi absolventmi. Informácie tohto typu sa využívajú na skúmanie požiadaviek zamestnávateľov na absolventov, na

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

skúmanie vhodného zamerania tém záverečných prác, diagnostikovanie súčasného stavu a posudzovanie náležitosti smerovania študijných programov a pod. Informácie o ne/zamestnanosti absolventov sú podstatné pri úvahách o opodstatnenosti niektorých študijných programov, resp. pri tvorbe nových, pri zlepšovaní marketingu žiadaných povolání a prispôsobovaní obsahu štúdia požiadavkám zamestnávateľov/praxe, ako aj inovovaní jestvujúcich študijných programov.

Dostupné informácie, ktoré majú niektoré pracoviská, slúžia vysokej škole na propagačné účely (napr. profily úspešných absolventov), pričom propagácia sa deje na úrovni lokálnych podujatí (Deň otvorených dverí univerzity/fakulty), ale aj na mimo univerzitnej úrovni (napr. vzdelávacie veľtrhy organizované mimo sídla vysokej školy).

2c) Spokojnosť študentov so študijnými programami a vzdelávaním

Výsledky hodnotení študijných programov a vzdelávania zo strany študentov napomáhajú pri revíziách študijných plánov, môžu ovplyvniť hodnotenie jednotlivých pedagógov, pomáhajú pri riešení prevádzkových problémov školy, neraz poukazujú na skryté (neregistrované) problémy a pod. Častým problémom je, že napriek stále sa zvyšujúcej propagácii sa do realizovaných ankiet a dotazníkových prieskumov nezapája dostatočné množstvo študentov. Súčasne je tu však aj problém s náročnosťou administrácie a spracovania dotazníkov pri veľkých počtoch zapojených respondentov.

2d) Efektívnosť pedagógov, ich kvalita

Informácie o efektívnosti pedagógov a ich kvalite sa môžu odraziť v priznávaní finančných osobných ohodnotení pedagógov, môžu mať dopad na výsledky výberových konaní na miesta pedagogických a výskumných pracovníkov, prípadne na podporovanie ich ďalšieho vzdelávania a kvalifikačného rastu (napr. uplatňovanie podporných nástrojov typu udeľovania tzv. „študijného voľna“ na prípravu habilitačného alebo inauguračného konania, refundácie nákladov spojených s kvalifikačným rastom,...). Okrem využívania na pozitívnu motiváciu informácie o efektívnosti pedagógov sa využívajú aj v opačnom zmysle: upozornenie na porušenie pracovnej disciplíny, osobný pohovor s pracovníkom pri porušení pravidiel, nedostatočnom výkone, odborne nekompetentných riešeniach a ďalších nedostatkoch. Rozsah publikačnej, umeleckej a grantovej činnosti pedagógov je reflektovaný jednak v metodike pridelenia rozpočtových prostriedkov jednotlivým pracoviskám ako aj pri udeľovaní odmiern pracovníkom na základe ich výkonu v jednotlivých oblastiach ich činnosti.

2e) Profil študentskej populácie

Informácie o profile študentskej populácie sa bežne sa využívajú pri tvorbe záverečných správ a štatistík, ale taktiež pri seba - reflexívnom hodnotení katedier a ústavov, pri tvorbe strategických vzdelávacích zámerov. Informácie o študentskej populácii vzhľadom

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

na vek, sociálne zázemie, záujmy, predpoklady pre štúdium atď. napomáhajú pri tvorbe a skvalitňovaní študijných programov. V niektorých prípadoch vysoké školy využívajú tieto informácie pri rozhodovaní o znížení výšky školného za nadštandardné štúdium, pri určovaní kritérií prideľovania motivačných štipendií a pod. Z hľadiska stratégií prijímacích konaní, môžu tieto informácie slúžiť ako východiskové podklady pre realizáciu osobných stretnutí na stredných školách s cieľom zvýšenia záujmu uchádzačov, prípadne ponúknutia spolupráce stredným školám spojenej s prípravou na prijímacie konanie. Tieto stratégie sú výraznou mierou ovplyvňované skutočnosťou, že študentská populácia neustále klesá a nakoľko vysoké školy sú momentálne závislé (z hľadiska princípov ich financovania) na počte študentov, boj o študenta je čoraz väčší. K zvýšeniu kvality študentov by pritom výrazne prospelo obmedzenie počtu študentov v jednotlivých odboroch, pričom vzdelávať by sa mali len také počty študentov, ktoré majú možnosť uplatniť sa v praxi.

2f) Dostupné učebné zdroje a zdroje na podporu študentov (náklady na učebné zdroje)

Príspevky využiteľné na rozvoj učebných zdrojov a zdrojov na podporu študentov prideľované vysokým školám zo štátneho rozpočtu sú minimálne, vysoké školy získavajú prostriedky na tieto aktivity hlavne vďaka projektom financovaným z európskych štrukturálnych a európskych sociálnych fondov, ako aj z vlastných zdrojov (fond na podporu rozvoja). V rámci stratégie rozvoja tejto oblasti vysoké školy majú tendenciu v čoraz väčšej miere využívať informácie o ponuke možnosti učebných zdrojov aj z partnerských vysokých škôl (napr. využívanie možnosti porovnávania obsahu predmetov a študijných programov škôl ako nástroja na urýchľovanie zavedenia nových poznatkov do výučby, využívania relevantných informácií a výsledkov analýz pri plánovaní tvorby učebných zdrojov a pod.) Vedúci pracovísk a pedagógovia majú možnosť reflektovať na požiadavky študentov a vyučujúcich objednávaním potrebných knižných, časopiseckých titulov alebo pripraviť na publikovanie vlastné vedecké a odborné práce prostredníctvom predloženia a schválenia plánov v edičných radách fakúlt. Podporované sú aj aktivity vyučujúcich zamerané na tvorbu elektronických foriem učebných materiálov a e-learningových kurzov. Uvedené možno označiť za príklad dobrej zhody so skutočnosťou, že momentálne sa väčšina študentov usiluje získavať učebné zdroje pomocou internetu, pretože je to pre nich najpohodlnejšia a najlacnejšia cesta k učebným zdrojom a informáciám.

2g) Kľúčové ukazovatele výkonu VŠ

Informácie týkajúce sa kľúčových ukazovateľov výkonu vysokých škôl na ďalšie spracovanie využíva v prvom rade MŠVVaŠ SR, pre ktoré slúžia ako podklad pre prideľovanie štátnych dotácií vysokým školám. Následne sa analogickým spôsobom tieto informácie využívajú na vysokých školách pri prerozdeľovaní pridelených prostriedkov medzi jednotlivé fakulty vysokej školy.

Vzhľadom na vnútorné fungovanie vysokých škôl informácie týkajúce sa kľúčových ukazovateľov ich výkonu sú nástrojom identifikácie a kontroly ich silných a slabých stránok. Pre vedenie školy, rovnako ako aj pre vedenia fakúlt a následne jednotlivých pracovísk, predstavujú platformu na prijímanie manažérskych opatrení smerujúcich k podpore sústavne udržateľnej kvality jednak jednotlivých pracovísk a jednak vysokej školy ako celku. Okrem

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

toho, že tieto informácie sú zverejňované vo výročných a hodnotiacich správach, slúžia aj ako východiskový bod pre revidovanie a prehodnocovanie dlhodobých zámerov ďalšieho rozvoja. Navyše, keďže ide o verejne dostupné dokumenty, prostredníctvom výročných správ môže dochádzať aj k priamej konfrontácii výkonnosti a úspešnosti jednotlivých vysokých škôl, resp. ich pracovísk, s podobnými študijnými programami.

Ako pozitívny výsledok zaznamenaný v rámci výskumného zisťovania realizovaného so segmentom študentov v súvislosti s týmto bodom hodnotíme skutočnosť, že takmer 50 % respondentov z radov študentov vedelo identifikovať základné kľúčové ukazovatele výkonu fakúlt (počet uplatnených absolventov na trhu práce, zapájanie sa pracovníkov fakulty do

výskumných projektov, tvorba publikácií, spolupráca s praxou). Podľa názoru študentov však výrazným ukazovateľom výkonu školy/fakulty je aj jazyková úroveň študentov a pedagógov, ktorá prispieva k lepšej prezentácii školy/fakulty na domácej a zahraničnej pôde.

Otázka 3: Nakoľko je efektívny zber, analýza a využitie informácií v rámci VŠ?

Zber a analýza údajov sú v súčasnosti na priemernej úrovni, pričom hlavnú bariéru predstavujú nedostatočné nástroje na komplexný zber a analýzu informácií o jednotlivých entitách. Vysoké školy sa systematicky zaoberajú tými informáciami, ktoré priamo vplyvávajú na ich rozpočty (napr. štátne dotácie) a odrážajú výkony zamestnancov (napr. informácie o publikačnej a projektovej činnosti zamestnancov). V niektorých oblastiach sa zatiaľ systematické zisťovanie a spracovanie informácií nevykonáva, alebo vykonáva sa len sporadicky, najmä na nižších úrovniach riadenia (napr. katedry individuálne realizujú prieskumy sledujúce uplatňovanie sa absolventov na trhu práce alebo hodnotenie študijných programov z pohľadu uplatňovania sa absolventov v príslušných odboroch na trhu práce a z pohľadu napĺňania požiadaviek zamestnávateľov). Potešujúcou skutočnosťou je, že vysoké školy majú tendenciu zavádzať aj v tomto smere nástroje na optimalizovanie svojich procesov riadenia, ako aj na reporting zozbieraných informácií.

Efektívnosť zberu, analýzy a využitia informácií je pomerne vysoká pri sledovaní úspešnosti študentov, dostupnosti učebných zdrojov a kľúčových ukazovateľov výkonu vysokých škôl. Rezervy boli identifikované v oblasti sledovania efektívnosti pedagógov a hodnotenia mimoriadnych úspechov. V prípade zberu informácií o sledovaní spokojnosti študentov so vzdelávaním existujú veľké rezervy v počte študentov zapojených do realizovaných ankiet. Prejavuje sa to nízkou ochotou vyplňovania dotazníkov, či už v papierovej alebo elektronickej forme, čo je navyše často sprevádzané formálnym prístupom k ich vyplňaniu alebo vysokou mierou subjektivity. Možným spôsobom eliminácie týchto negatívnych faktorov je poskytovanie spätnej väzby študentom, t.j. poskytovať študentom informácie o tom, čo sa ich pričinením zistilo a následne zmenilo v pozitívnom slova zmysle. Na druhej strane však značná časť informácií k tejto oblasti sa získava prostredníctvom rôznych neformálnych diskusií (najmä pri menších typoch pracovísk je to významný a veľmi účinný zdroj relevantných informácií). Následné sprostredkovanie názoru napríklad vedeniu školy však môže do istej miery skresľovať pôvodnú informáciu.

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Najväčšie rezervy boli identifikované v rámci efektívneho zberu a analýzy informácií týkajúcich sa uplatňovania absolventov vysokých škôl na trhu práce. Tieto informácie zabezpečujú iné inštitúcie a pre vysoké školy predstavujú tieto zisťovania finančne a administratívne veľmi náročnú záležitosť. Napriek tomu vysoké školy si v čoraz väčšej miere vytvárajú rôzne vlastné nástroje a systémy zberu a využívania aj týchto informácií. Je to napr. vydávanie publikácií predstavujúcich úspešných absolventov školy, zakladanie klubov absolventov, distribúcia (elektronických) dotazníkov „čerstvým“ absolventom v praxi (oslovovanie absolventov pol roka alebo rok po ich úspešnom ukončení štúdia).

Celkovo možno konštatovať, že miera efektívnosti zberu, analýzy a využívania informácií závisí najmä od oblasti, ktorej sa informácie týkajú. Najčastejšie sa informácie využívajú na prijatie opatrení na zlepšenie zisteného stavu (napr. optimalizácia pravidiel hodnotenia študentov, pravidiel hodnotenia pedagógov, študijných programov, aktualizácia a inovácia náplne študijných predmetov, inovácia spôsobov výučby, aktualizácia pravidiel prijímacích konaní, optimalizácia rozhodovacích procesov v rámci inštitúcie, aktualizácia vnútorných predpisov a dokumentov, aktualizácia štruktúry pracovných miest, aktualizácia požiadaviek uplatňovaných vo výberových konaniach, optimalizácia plánu tvorby učebných zdrojov).

OBLASŤ 3: ZVEREJŇOVANIE INFORMÁCIÍ

Otázka 1: Aká je inštitucionálna politika a prax týkajúca zverejňovania informácií o nasledovných oblastiach a aké typy informácií zverejňuje VŠ na internej úrovni a aké typy informácií zverejňuje externe o:

- a) Ponúkaných študijných programoch
- b) Očakávaných výsledkoch vzdelávania súvisiacich s ponúkanými študijnými programami
- c) Udeľovaní titulov (tituloch, ktoré VŠ udeľuje)
- d) Učebných postupoch a hodnotení študentov (postupoch vyučovania, štúdia a známokovania)
- e) Vzdelávacích príležitostiach pre študentov
- f) Absolventoch a ich zamestnanosti
- g) Profile populácie študentov

Politika slovenských vysokých škôl a ich fakúlt vychádza z platnej legislatívy, ktorá určuje základné pravidlá pri definovaní povinne zverejňovaných informácií ako je napr. ponuka študijných programov, školné ako i termínov pre ich zverejnenie. V rámci tejto politiky sa však v súčasnosti prejavuje tendencia postupného rozširovania spektra sprístupňovaných informácií, hlavne čo sa týka rôznych informácií vo vzťahu k obsahu

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

študijných programov (študijných plánov) a profilov absolventov a to z dôvodu posilňovania kompetentného rozhodovania uchádzačov pri výbere vysokoškolského štúdia ako aj vzhľadom na zosilňujúci sa boj vysokých škôl o potenciálnych uchádzačov o štúdium.

1a) Ponúkané študijné programy

V rámci sociologického opytovania zameraného na skúmanie využívania jednotlivých zdrojov informácií o možnostiach štúdia na vysokých školách ako najvýznamnejšie (najvyužívanejšie) boli identifikované:

- webové stránky vysokých škôl a ich fakúlt,
- sociálne siete,
- referencie bývalých študentov a známych,
- dni otvorených dverí vysokých škôl/fakúlt pre verejnosť,
- kurzy a workshopy pre potenciálnych záujemcov o štúdium,

K ďalším zaužívaným formám zverejňovania informácií o možnostiach štúdia na vysokých školách a ich fakultách patrí využívanie celonárodných informačných zdrojov (web portál vysokých škôl www.portalvs.sk, web portál Ústavu informácií a prognóz školstva MŠVVaŠ SR), zverejňovanie printových propagačných materiálov (propagačné brožúrky o ponúkaných/otváraných študijných programoch, letáky vo verejných dopravných prostriedkoch a na veľtrhoch vzdelávania), publicita v médiách na celoslovenskej aj regionálnej pôsobnosti, osobné stretnutia na vybraných stredných školách.

Zverejňujú sa informácie o otváraných akreditovaných študijných programoch vo všetkých stupňoch vysokoškolského štúdia, podmienky prijímacieho konania, výška poplatkov za prijímacie konanie, predpokladané počty uchádzačov prijímaných na štúdium v jednotlivých študijných programoch. Všetky tieto informácie sú zverejňované externe. Osobitným zdrojom informácií sú v mnohých prípadoch web stránky fakúlt alebo pracovísk/katedier vysokých škôl, na ktorých tieto zverejňujú bližšie informácie o ponúkaných študijných programoch (obsah štúdia, sylaby predmetov, mená vyučujúcich, uplatnenie absolventov v praxi a ďalšie prvky zvyšujúce atraktivitu ponúkaných študijných programov).

1b) Očakávané výsledky vzdelávania súvisiace s ponúkanými študijnými programami

Očakávané výsledky vzdelávania (rozsah nadobudnutých vedomostí, schopností a zručností) sú zadané v akreditačnom spise každého študijného programu a čiastočne

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

sú reflektované v popise profilu absolventa (profily absolventov sú súčasťou informácií zverejňovaných v rámci ponuky študijných programov).

Zverejňovanie požiadaviek na ukončenie predmetov sa realizuje v rámci priamej komunikácie medzi vyučujúcim a študentom na začiatku semestra. Očakávané výsledky vzdelávania podľa predmetov nie sú určené explicitne.

Povinnosťou každého vyučujúceho je zverejniť v informačnom liste predmetu a v osobnom kontakte so študentmi požiadavky na zvládnutie a úspešné ukončenie predmetu v súlade s cieľmi, učebnou osnovou a odporúčenou literatúrou k predmetu.

1c) Udeľovanie titulov

Informácie o udeľovaní titulov úspešným absolventom sú verejne prístupné v ponuke študijných programov. Súčasťou týchto informácií na webových portáloch vysokých škôl sú aj informácie o možnostiach prihlásenia sa na rigorózne konania, na základe ktorých majú absolventi príslušných magisterských študijných programov možnosť uchádzať sa aj o získanie tzv. malého doktorátu (vyšší titul v porovnaní s titulom získaným na záver magisterského vysokoškolského štúdia a „nižší“ v porovnaní s titulom PhD).

Informácie o priznaných právach konania habilitácií docentov a inaugurácií profesorov v niektorých vedných odboroch sú zverejňované na webových portáloch vysokých škôl. Nie je bežnou praxou, aby súčasťou týchto informácií boli aj podmienky (kritériá) habilitácií docentov a inaugurácií profesorov. Tieto sú súčasťou príslušných vnútorných predpisov vysokých škôl. Je však možné, aby boli poskytnuté potenciálnym záujemcom na základe ich požiadania. Vysoké školy majú zo zákona vyplývajúcu povinnosť zverejňovať informácie o konaní habilitačných a inauguračných prednášok.

1d) Učebné postupy a hodnotenie študentov

Postupy týkajúce sa priebehu štúdia, vyučovacieho procesu a spôsobu hodnotenia sú definované vo vnútorných dokumentoch a predpisoch jednotlivých vysokých škôl a fakúlt, ako sú napr. študijné poriadky, štatúty, informačné listy predmetov. Základné informácie sú zverejňované aj v akademickom informačnom systéme. Bežnou praxou je, že novo prijatým študentom sú základné informácie poskytované zo strany študijného oddelenia pri zápise na štúdium, prípadne v rámci špeciálnych školení zameraných na oboznámenie novo prijatých študentov s fungovaním a využívaním akademického informačného systému. Základné informácie podávajú študentom aj tútori pri ich prvých stretnutiach so študentmi. Čo sa týka informácií o hodnotení predmetov, tieto majú študenti možnosť získať z informačných listov predmetov. Príslušní vyučujúci sú povinní ich poskytnúť študentom na začiatku výučby predmetu. Postupy hodnotenia a známkovania študentov nie sú zverejňované.

1e) Vzdelávacie príležitosti pre študentov

Na slovenských vysokých školách neexistuje jednotná, resp. zadefinovaná politika zverejňovania ďalších vzdelávacích príležitostí pre študentov. Na druhej strane ale spoločnou

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

stratégiou všetkých vysokých škôl je rozširovanie možností mobilit študentov ako aj vytváranie priestoru pre využívanie ďalších vzdelávacích príležitostí, ktoré sú im poskytované okrem bežne poskytovaných možností otvoreného výberu predmetov v rámci ich základného štúdia.

Informácie o vzdelávacích možnostiach pre študentov sú zverejňované na web sídlach vysokých škôl a fakúlt, nástenných informačných paneloch, prostredníctvom emailovej komunikácie so študentmi a príležitostným organizovaním rôznych informačných seminárov/stretnutí. Popri tom sú sporadicky tieto informácie sprostredkované aj individuálne, cez tútorov a pedagógov katedier.

1f) Absolventi a ich zamestnanosť

Informácie o absolventoch a ich zamestnaní sa nezverejňujú. Výnimkou sú príležitostné, ojedinele sa vyskytujúce, publikácie predstavujúce úspešných absolventov vysokej školy/fakulty. Súvisí to so skutočnosťou, že na Slovensku vysoké školy doteraz informácie tohto typu nezberali. Zhromažďovanie a vyhodnocovanie údajov o zamestnanosti absolventov je novým fenoménom v praxi vysokých škôl. V súčasnosti tieto údaje vysoké školy získavajú predovšetkým z externých zdrojov (štatistické prehľady poskytované Ústavom informácií a prognóz školstva MŠVVaŠ SR, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Akademickou ratingovou a rankingovou agentúrou) a sporadicky na základe rôznych prieskumov, ktoré si pre vlastné potreby robia jednotlivé pracoviská/katedry. Potreba monitoringu uplatniteľnosti absolventov v praxi a reflektovania aktuálnych požiadaviek zamestnávateľov a praxe v profilácii študijných programov vedie k rozširovaniu nového fenoménu na vysokých školách, ktorým je zakladanie klubov absolventov. V súvislosti s týmito klubmi vysoké školy/fakulty prijímajú potom vlastné stratégie zverejňovania a využívania rôznych informácií (zverejňovanie informácií pre členov klubu, publikovanie rozhovorov s členmi klubu...).

Z legislatívneho hľadiska vytváranie registrov absolventov na vysokých školách, ale predovšetkým jeho využívanie, je obmedzované Zákonom č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov.

1g) Profil populácie študentov

Komplexné informácie o profile populácie študentov fakúlt sa štatisticky spracovávajú pre potreby Centrálného registra študentov (ÚIPŠ), ale v tejto podobe ich vysoké školy širšej verejnosti neponúkajú. Časť informácií o profile študentov je súčasťou výročných správ vysokých škôl a fakúlt o ich pedagogickej činnosti.

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

ZÁVER

Jednou z prekážok zlepšenia súčasnej inštitucionálnej politiky vysokých škôl v oblasti zhromažďovania, využívania a zverejňovania informácií pre potreby zvyšovania kvality poskytovaného vzdelávania na Slovensku je skutočnosť, že Slovensko sa síce prihlásilo k európskemu kvalifikačnému rámcu a verejne deklaruje potrebu zvyšovania kvality vzdelávania na vysokých školách, avšak chýba jednoznačné a konkrétne určenie merateľných výsledkov vzdelávania. Navyše v rámci metodík hodnotenia kvality vysokých škôl zo strany rôznych inštitúcií (ministerstvo školstva, akreditačná komisia, ARRA) dochádza k neustálym, značne zásadným, zmenám kritérií hodnotenia. V novele zákona o vysokých školách je zavedená povinnosť vysokých škôl vytvoriť si vnútorné systémy hodnotenia kvality vzdelávania. Každá z vysokých škôl bude však pristupovať k jeho tvorbe podľa vlastných predstáv a podľa stupňa poznania v tejto oblasti, bez jednotného systému formulovania výsledkov vzdelávania.

Často sa vyskytujúcim problémom v oblasti zhromažďovania informácií a ich objektívneho využívania je ich neúplnosť a chybovosť pri ich zbere na úrovni jednotlivých pracovísk. Niektoré informácie (ako napr. o absolventoch) nie sú na vysokých školách systematicky zberané.

Ako ďalšie problémy, resp. prekážky efektívneho zhromažďovania, využívania a zverejňovania informácií boli identifikované nasledujúce skutočnosti:

- nejednotné prístupy,
- nedostatočné personálne kapacity potrebné na zber, spracovanie, vyhodnocovanie a zverejňovanie informácií (absencia finančných zdrojov na ich personálne zabezpečenie),
- nízky záujem študentov o zapájanie sa do ankiet zameraných na zisťovanie spokojnosti študentov so študijnými programami a vzdelávaním (v značnej miere vyplývajúci jednak z obáv o odhalenie autora kritického názoru a prípadných „následkov“ pre študenta a jednak z veľmi častej absencie spätnej väzby, t.j. neinformovania študentov o výsledkoch zisťovania a prijatých opatreniach).

Vzhľadom na zverejňovanie rôznych informácií smerom k verejnosti ako problémový faktor sa na vysokých školách javí prípadná absencia jednoznačného definovania postupov pri

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

zverejňovaní informácií z jednotlivých pracovísk školy/fakulty. Pri údajoch, ktoré nie sú súčasťou informačných databáz školy vznikajú občas problémy aj v kontexte flexibility prístupu k požiadavke na doplnenie údajov a kvality komunikácie na rôznych úrovniach riadenia toku informácií v predmetnej oblasti.

Veľkým prínosom pre zlepšenie podmienok vytvárania inštitucionálnych politík vysokých škôl v oblasti zhromažďovania, využívania a zverejňovania informácií pre potreby zvyšovania kvality poskytovaného vzdelávania by bolo celoplošné definovanie stabilných kritérií hodnotenia výkonu a kvality vysokých škôl a určenie očakávaných merateľných výsledkov vzdelávania. Výsledky vzdelávania by pritom mali zohľadňovať potreby trhu práce (na globálnej/regionálnej úrovni) a praxe na vykonávanie povolania, pre ktoré sa študent štúdiom príslušného študijného programu pripravuje. Z tohto hľadiska by prínosom bolo širšie

zastúpenie potenciálnych zamestnávateľov a odborníkov z praxe pri tvorbe korpusov študijných programov a definovaní profilov absolventov vrátane kľúčových vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú počas štúdia nadobudnúť.

Základnými predpokladmi na efektívne zhromažďovanie a využívanie relevantných informácií je definovať prostredníctvom vnútorných predpisov:

- východiská a štruktúry pre zber údajov,
- dátové toky pre zber a kontrolu údajov,
- hierarchiu zodpovednosti, postihy v prípade nesprávnosti údajov a postihy v prípade nedodania údajov,
- pravidlá internej a externej komunikácie informácií na úrovni vysokej školy a jej fakúlt a zabezpečenie ich rešpektovania zo strany jednotlivých katedier a pracovísk fakúlt,
- implementovať zodpovedajúce informačné systémy,
- zabezpečiť správu a dostatočnú personálnu kapacitu pre zabezpečovanie potrebných výstupov.

Z úrovne fakúlt je vnímaná potreba rozšírenia a prehĺbenia komunikácie s potenciálnymi i reálnymi zamestnávateľmi absolventov fakúlt v rámci relevantných odborov.

Pre zlepšenie súčasného stavu inštitucionálnej politiky v predmetnej oblasti boli identifikované tieto možnosti:

- zabezpečenie lepšej dostupnosti informácií o absolventoch (poskytovanie týchto informácií vysokým školám orgánmi štátnej správy, resp. priamo úradmi práce, ktoré by vysokým školám poskytovali analýzy nielen o tom, či absolvent našiel prácu, ale aj kde pracuje),
- zlepšenie koordinácie systému zberu, spracovania a analýzy informácií, odstránenie duplicity požiadaviek a s nimi spojenej nejednotnosti požiadaviek (na inštitucionálnej ale hlavne na národnej úrovni - zabezpečiť, aby boli zber, analýza a vyhodnocovanie vykonávané jednotným postupom),

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

- zníženie počtu existujúcich systémov a databáz, ktoré obsahujú identické údaje, ktoré nie sú vzájomne prepojené a musia byť zamestnancami viacnásobne aktualizované,
- vypracovanie a dodržiavanie jednotného inštitucionálneho systému manažovania a poskytovania informácií.

Identifikované bariéry a odporúčania na ich odstránenie v rámci jednotlivých skúmaných oblastí:

Oblasť 1 **NÁRODNÁ POLITIKA V OBLASTI ZVEREJŇOVANIA INFORMÁCIÍ**

- Na národnej úrovni existuje rozsiahla legislatíva upravujúca povinnosti vysokých škôl ohľadom zverejňovania informácií,
- získané informácie z vysokých škôl sú MŠVVaŠ SR resp. ďalšími kompetentnými inštitúciami (Ústav informácií a prognóz školstva) centrálné analyzované a vybrané aspekty zverejňované,
- existuje trend na národnej úrovni motivovať vysoké školy k zverejňovaniu informácií týkajúcich sa indikátorov kvality vysokých škôl.

Príklady dobrej praxe:

- vytvorenie web sídla, ktorého zriaďovateľom je MŠVVaŠ SR, kde sú publikované informácie o miere nezamestnanosti absolventov vysokých škôl
- zverejnenie odporúčania, na web stránke MŠVVaŠ , ktoré informácie o činnosti vysokej školy by mali jednotlivé vysoké školy na Slovensku zverejňovať

Bariéry:

- Náročná administratíva najmä z hľadiska poskytovania duplicitných informácií pre každý systém (register),
- neprepojenosť informačných systémov, v ktorých sú centrálné údaje ukladané (informačné systémy používané jednotlivými ministerstvami)
- jednostranná komunikácia – absentuje poskytovanie dostatočne konkrétnych informácií z ministerstiev smerom k vysokým školám ohľadom výsledkov analýz zo širšieho spektra informačných systémov (napr. zamestnanosť absolventov vzhľadom na odbor štúdia)

Odporúčania:

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

- Zjednodušiť proces získavania informácií z vysokých škôl,
- prepojiť existujúce informačné systémy na úrovni jednotlivých ministerstiev,
- poskytovať relevantné výsledky analýz vysokým školám

Oblasť 2) **ZBER, ANALÝZA A VYUŽÍVANIE INFORMÁCIÍ NA INŠTITUCIONÁLNEJ ÚROVNI**

- Vysoké školy majú zavedené kvalitné informačné systémy, ktoré sú používané pre zber informácií v kľúčových oblastiach pôsobnosti vysokej školy (profil študentskej populácie, hodnotenia študentov, evidencia vedecko-výskumnej a umeleckej činnosti),
- vysoké školy systémovo a pravidelne získavajú informácie o hodnotení štúdia z pohľadu študentov

Bariéry:

- náročnosť administratívy zisťovania ďalšej kariéry absolventov,
- nízka motivácia a angažovanosť študentov do procesov hodnotenia kvality vzdelávania,
- absencia systémov pre zisťovanie informácií o absolventoch a ich zamestnanosti vzhľadom na vyštudovaný odbor,
- efektívnosť pedagógov a ich kvalita je v prevažnej miere hodnotená na základe kvantitatívnych ukazovateľov (počet odučených hodín, výstupy vo vede, výskume a umení) a spravidla sa odvíja od metodiky financovania vysokých škôl a kritériami pre akreditáciu.

Príklady dobrej praxe:

- zakladanie spolkov, ktoré udržujú a prehlbujú kontakt vysokých škôl s ich absolventmi

Odporúčania:

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

- Prepojenie informačných systémov MŠVVaŠ SR a MPSVaR SR v oblasti sledovania zamestnanosti a kariéry absolventov vysokých škôl,
- poskytovanie informácií o zamestnanosti a kariére absolventov vysokých škôl vysokým školám z UIPŠ,
- zlepšiť komunikáciu o prijatých zmenách a opatreniach na zlepšenie kvality vzdelávania, ktoré sú výsledkom hodnotení študentmi,
- optimalizovať formu výstupov z výsledkov analýz evidovaných údajov z hľadiska ich použiteľnosti pre rozhodovanie vysokých škôl.

Oblasť 3) POSKYTOVANIE VEREJNÝCH INFORMÁCIÍ

- Politika vysokých škôl v oblasti poskytovania informácií sa v dôsledku silnejúcej konkurencii postupne posúva od zverejňovania „povinných informácií“ k rozširovaniu spektra poskytovaných informácií,
- zverejňovanie informácií o kľúčových činnostiach vysokých škôl je bežnou praxou – študijné programy, študijné plány, očakávané výsledky a profily absolventov, udeľované tituly,
- absentuje zverejňovanie informácií o absolventoch vysokých škôl z hľadiska zamestnanosti vzhľadom na odbor a ďalších informácií o uplatnení absolventa (príjmy, typ profesie, atď.) – aktuálne zverejňuje tieto informácie MŠVVaŠ SR, ale len vzhľadom na fakulty VŠ

Bariéry:

- Administratívna náročnosť procesu prípravy informácií pre zverejnenie,
- nárast byrokracie, duplicitných požiadaviek na informácie a absencia kritérií užitočnosti informácií,
- absencia vnútorných systémov a metodík pre zverejňovanie informácií s prepojením na priamu zodpovednosť za poskytované informácie

Odporúčania:

- Zaviesť systémy zverejňovania informácií o mimoriadnych výstupoch študentov, resp. mimoriadne nadaných študentov smerom k potenciálnym zamestnávateľom,

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

- zaviesť systém zverejňovania informácií o zamestnanosti absolventov vzhľadom na odbor – zamestnanosť v odbore, výška príjmov, atď. Tento systém je potrebné nastaviť bez ďalšieho zvyšovania administratívnej náročnosti (napr. zavádzanie prepracovanejších automatizovaných systémov),
- zaviesť automatizované systémy, ktoré sú schopné uskutočniť analýzu evidovaných údajov a transformovať ju do jednoduchej podoby určenú pre koncového prijímateľa (manažment vysokej školy, študenti, uchádzači, zamestnávateľa, atď.)